

takega pesnika, ki je globoko med nas postavil nov dokument naše samobitnosti in ki je bolj kakor kak drug pesnik vez med starejšo in mlajšo generacijo.

V bistvu so vse pesmi te zbirke religiozne, vidno se spaja z nevidnim, a Gradnik se ni pognal v kake mistične sfere — našemu vsakdanjemu življenju je dal božji pridih, kar daje tem pesmim posebno lepoto.

B. Jakac je mojstrsko ilustriral te pesmi, ki jih bomo razmišljali utrujeni romarji, da si okrepimo hrepenenje po božjem Jeruzalemu, ki jih bo v srcu nosil kmet, ko bo pobožno stopal za plugom, ki jih bo v mehko mesečno noč ponavljalo dekle, ko bo med nagelji in rožmarinom čakalo svojega dragega.

Mnogo se bo še pisalo o tej zbirki, strani in strani bi še lahko napisal, a ne bi mogel napisati niti ene obsojajoče besede. Tone Čokan

Joža Lovrenčič: **Legenda o Mariji in pastirici Urški.** Ljubljana, 1958. Str. 58. — Sveta gora pri Gorici, koliko in kakšnih spominov nam vzbujal! Kaj je pretrpela v svetovni vojni! Kakšen peklenski hrup je divjal nad njo noč in dan! Pred štiri sto leti pa je v Skalnico — tako so menda tedaj goró imenovali — dan za dnevom gonila past ovčice srenje Grgarja Uršika Ferligojeva. In nekega dne se ji je prikazala Marija v zlatem oblaku ter ji naročila, naj pove ljudem tam okrog, da sezidajo na vrhu gore cerkev v čast Materi božji. To Marijino naročilo je deklica, čeprav ob velikem nasprotovanju gosposke — trikrat so jo vrgli v ječo, pa jo je Marija čudežno rešila — zvesto izvršila. Zgodovina piše, da je bila res cerkev l. 1544. dozidana in izročena v varstvo frančiškanom. V znanem narodnem ritmu in slogu — kakor n. pr. Valjavec v legendi »O nebeški glorijski« — je naš J. L. za 400 letnico te stare slovenske božje poti obdelal ljubko legendo v 400 rimanih, ljubkih verzih in s končno prošnjo:

O daj, usliši prošnji glas:
še v ta pretežki, bridki čas
ohrani nas, ohrani nas...

Dbv.

Bolgarske novele. Izbral, prevedel in uvod napisal Tone Potokar. Mohorjeve knjižnice zv. 96. Celje. 1957.

Uvod nam točno pove, da so trije mogočni činitelji vplivali na razvoj bolgarskega naroda: Bizantinci (grška ali pravoslavna cerkev), Turki, evropski zapad. O tem trojnem vplivu govore tudi »Bolgarske novele«. Vpliv Bizantincev: leta 1014 so preslepili bolgarskega vojvodo Zvenico, da je izdal vojsko carja Samuela v bitki na gori Belasici: »Zvenica« (N. Rajnov); bizantinsko duhovščino označuje Elin-Pelin v novelici »Na onem svetlu«. Turki: sijajno je označen Sali Jašar, kovač, veren moslim v »Pesmi koles« (Jordan Jovkov); deklici Nevena in Pelagija izgubita svoja ženina, ki morata bežati pred Turki in poturčenci — »Sence« (A. Strašimirov). Evropa (in Amerika): oče ubije iz pohlepa sina Amerikanca, ki — nespoznan — prenočuje pod domačo streho. — »Denar« (Vl. Poljanov); politični uradniki se igrajo s človeškim življenjem — »Zdravnikova pripoved« (strašna satira!). — Dobro nam odpre

pogled v bolgarsko vas »Stari Panko Knez«, v mesto »Sestra«, v grozo praznoverja, da treba v novo stavbo (most!) vzidati senco najljubšega, kar ima stavbenik na svetu, »Rosiški kamnitni most«, v čudnogrozen značaj dekleta »Igne«, v dušo starcem, ki hvalijo samo stare čase, »Ded Nestor« (Ivan Vazov), v strahoto balkanske vojne »Umik«. — Kakor bi brali našega Iv. Cankarja, občutimo ob »Pričakovanju« in »Grehu«.

Na lanski pedološki razstavi v Ljubljani je bila bolgarska mladinska knjiga najlepša. Potokarjev izbor kaže, da imajo Bolgari tudi sicer globoke noveliste.
J. Dbv.

Jeronim Korner: U hramu Cistercija, liturgija Uznesenja Marijina. Pesmi. Založba Narodna Prosvjeta. Zagreb, 1938. Strani 73.

Pesmi, ki so jih navdihnili tihi samostanski hodniki, molitve pred kipom Žalostne Matere božje, krasna cistercijanska liturgija na praznik Vnebovzetja. V zavesti občestva svetnikov je pesnik združen z angeli in z nami vsemi, ko moli po Mariji h Gospodu. Trenutni zunanosti da nadnaraven pomen. Iz molitve zase se dvigne v molitev za narod:

I na moj se ozri narod,
čuvaj ga grijeha i strasti!
Jer netko nema ni kruha,
a drugi živi u slasti.

Pesmi razodevajo otroško pobožnost in vdanost Mariji, ki kakor druga Judit čuva nad nami. V hrepenenju po Njem, čigar neizraznost skuša izraziti z nasprotji, bi se rad odtrgal odtod. V zavesti otroštva božjega se čudi lepoti stvarstva, ki mu je Kristusovo trpljenje dalo še lepši sijaj. — Zbirki, ki smo je sicer veseli, se preveč pozna, da je nastala »u jednom dahu«. Motivi se preveč ponavljajo. Lep pa je ovitek knjige: Hodnik v samostanu.

Tone Čokan

Erich Kästner: Pikica in Tonček. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. 1937.

Knjiga lepe zunanosti in zabavnih slik med tekstom. O starših, ki nimajo časa za svoje otroke, ker jih družbene obveznosti vežejo bolj ko dom. Zato pa živi Pikica popolnoma svoje življenje. Seznan se z revnim Tončkom in začne se zanimivo življenje. Šola se menjava s ponočnimi uličnimi sprehodi, idiličnost z vlomom, junaštvo s pobalinstvom, kar dela knjigo zabavno in zanimivo. Pisatelj pa zna s prijetnim kramljanjem neprisiljeno poučevati otroke o vsem. Konča se seveda vse srečno. Tonček je rešen skrbi za bolno mater, ki po ozdravljenju postane Pikičina vzgojiteljica, da gre življenje zopet po pravem tiru naprej. Za odrasle pa pisatelj pove med vrsticami marsikatero trpko.

Pisatelj dobro pozna psihologijo otroka, tudi prevajatelj, da je našel primeren izraz, zato je prevod sočen in lep, le tu in tam moti kaka napaka (se suka). Prevoda smo veseli, še bolj veseli bi pa bili takih domačih del.

Tone Čokan